

PARTICULIERE BOSBOUWBEDRIJVEN: EEN GROTERE HOUTOOGST IS MOGELIJK

Martien Voskuilen en Jan Luijt

De Nederlandse particuliere bosbouw verkocht in 2003 meer hout dan in het voorgaande jaar. De inkomsten uit houtverkoop namen daardoor toe; de houtoogst ligt echter nog steeds op een laag niveau. Het lijkt goed mogelijk de oogst te verhogen, omdat de jaarlijkse bijgroei groter is dan de oogst. Hierdoor is de houtvoorraad van een gemiddelde hectare bos in de afgelopen 15 à 20 jaar flink toegenomen. Vergroting van de houtoogst is een van de manieren om het bedrijfsresultaat te verbeteren. Dat resultaat zat in 2003 net als het voorgaande jaar dik in de min. Dit blijkt uit de uitkomsten van de particuliere bosbouw over 2003.

Opbrengsten onvoldoende

De Nederlandse particuliere bosbouw boekte in 2003 een verlies van 75 euro per hectare bos, vergelijkbaar met het resultaat in het voorgaande jaar. Ten opzichte van het gemiddelde in de jaren 1999-2001 nam het verlies met circa 20 euro toe. De opbrengsten dekten 70% van de kosten (tabel 1). Ook als de kosten voor de inzet van arbeid van de eigenaar zelf niet worden meegerekend, zijn de opbrengsten onvoldoende om de overige uitgaven te dekken. In dat geval leverde het bosbedrijf voor de eigenaar in 2003 een verlies op van 28 euro per hectare.

Tabel 1 Bedrijfsresultaten (euro per ha bos) voor particuliere bosbedrijven, 2001-2003

	2001	2002	2003
Opbrengsten, totaal	164	188	178
Hout	42	39	46
w.v. op stam	27	30	33
geveld	14	9	12
Programma Beheer	71	69	68
Overige subsidies	16	37	22
Overig	35	42	43
Kosten, totaal a)	220	261	253
Beheer, leiding en toezicht	68	75	75
Arbeid uitvoerend	36	39	45
Werk door derden	51	78	63
Werktuigen, grond-/hulpstoffen	18	18	17
Heffingen/verzekeringen	31	34	34
Overig	16	18	18
Bedrijfsresultaat	-56	-73	-75
Opbrengsten-kostenverhouding (%)	75	72	70
Inkomen uit het bosbedrijf b)	-19	-32	-28

a). Inclusief de berekende vergoeding voor de arbeid van de eigenaar. b) Bedrijfsresultaat exclusief de berekende vergoeding van de eigenaar.
Bon: Informatienet.

Minder subsidies

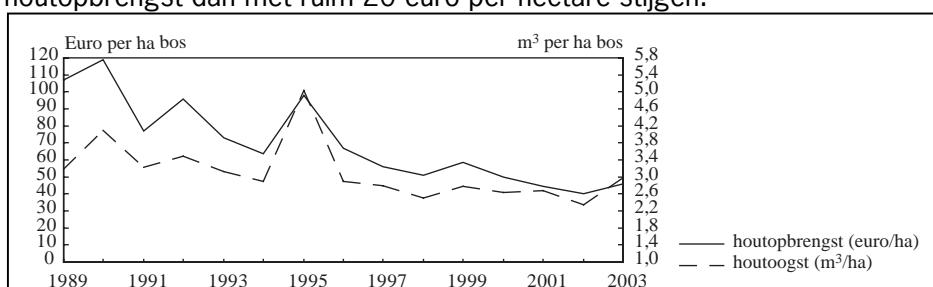
De terugloop van de subsidies kwam vooral doordat minder gesubsidieerde werkzaamheden werden uitgevoerd, bijvoorbeeld om de nadelige gevolgen van verzuring, verdroging en vermisting te bestrijden. De subsidies worden verstrekt op basis van de Regeling Effectgerichte Maatregelen (EGM) in bossen en natuurterreinen. In 2003 is een groot deel van het beschikbare budget gebruikt voor grote gemeentelijke projecten. Door de daling van de EGM-werkzaamheden namen de kosten af voor het werk door derden. De grotere houtoogst leidde wel tot hogere arbeidskosten van de eigenaar.

Positief resultaat op ruim een derde bosareaal

Ondanks dat het gemiddelde bedrijfsresultaat in 2003 dik in de min zat, behaalde 19% van de eigenaren in dat jaar een positief resultaat. Deze eigenaren beheerden 35% van het bosareaal. Op dit deel van het totale bosareaal was de exploitatie dus kostendekkend. Het deel van het areaal met een positief resultaat is groter dan het aandeel van de bedrijven, omdat bij een toenemende bedrijfsgrootte de resultaten stijgen. Over de laatste drie jaar wist gemiddeld 22% van de bedrijven op 40% van het bosareaal de bosexploitatie zonder verlies rond te zetten. Maar op een vrij groot areaal (30%) werden verliezen van meer dan 100 euro per hectare geleden. Daardoor viel het gemiddelde bedrijfsresultaat in deze jaren toch vrij laag uit (circa 70 euro verlies per hectare).

Mogelijkheden grotere houtoogst

De houtopbrengst nam in 2003 toe door het hogere oogstvolume, maar de houtproductie ligt nog steeds op een laag niveau. In de loop der jaren is de oogst gedaald en lijkt zich na 1996 op een laag niveau te stabiliseren (figuur 1). In de eerste helft van de jaren negentig lag het oogstvolume op 3,3 m³ per hectare, tegen 2,7 m³ per hectare tussen 1996 en 2003. Omdat de houtoogst al sinds lange tijd lager is dan de jaarlijkse bijgroei, is de staande houtvoorraad van een gemiddelde hectare Nederlands bos in de afgelopen 15 à 20 jaar flink toegenomen. In 1984 bedroeg de voorraad 156 m³ per hectare, in 2002 daarentegen 194 m³ per hectare. Van de bijgroei (circa 8 m³ per hectare per jaar) wordt nu circa 55% geoogst. Dit zou tot 70 à 80% verhoogd kunnen worden zonder nadeel voor het duurzaam bosbeheer. De toename van de houtoogst zou daardoor neerkomen op ongeveer 1,5 m³ per hectare per jaar. Bij de veronderstelling dat deze ruwe schets voor het gemiddelde Nederlandse bos ook opgaat voor het particuliere bosbezit, zou de oogst in potentie met de helft kunnen toenemen. Bij een gelijkblijvende houtprijs, zou de gemiddelde houtopbrengst dan met ruim 20 euro per hectare stijgen.

Figuur 1 Houtoogst (m³ per ha) en reële houtopbrengsten per ha bos (in euro's van 2003) voor particuliere bosbedrijven, 1989-2003.

Bron : Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Meer informatie:

Rapport 1.04.06 *Bedrijfsuitkomsten in de Nederlandse particuliere bosbouw over 2003*